

Tháng 1 năm 2007

Tiêu điểm

Buôn bán tê tê

Kể từ đầu năm 2006 đến nay, Chương trình bảo vệ Động vật hoang dã (ĐVHD) của Trung tâm Giáo dục Thiên nhiên (ENV) đã tiếp nhận và lưu giữ thông tin về 19 vụ buôn bán, vận chuyển trái phép tê tê. Theo thông tin nhận được, có khoảng 630 con tê tê bị tịch thu trong các vụ buôn bán trái phép, tính bình quân mỗi con nặng 4 kg với tổng trị giá gần 1,5 tỉ đồng (tương đương 88.000 USD). Tuy nhiên, con số nêu trên chỉ là một phần nhỏ trong tổng số tê tê bị vận chuyển, buôn bán trái phép ở Việt Nam.

Việt Nam có phải là cửa sau của đường dây vận chuyển và buôn bán tê tê trong khu vực Đông Nam Á?

Một số chuyên gia đang quan tâm một xu thế mới trong các đường dây buôn bán tê tê trong khu vực. Việt Nam đã trở thành nơi trung chuyển của nhiều đường dây buôn bán tê tê với Trung Quốc. Trên thực tế, một số đối tượng buôn bán tê tê bị bắt tại Việt Nam trong thời gian qua đã khai nhận rằng các lô hàng tê tê có nguồn gốc từ một số nước trong khu vực Đông Nam Á như Lào, Myanmar và thậm chí là Malaysia. Theo một số nguồn tin từ Malaysia, có ít nhất một đối tượng chuyên buôn lậu, vận chuyển tê tê quá cảnh qua Thái Lan vào Việt Nam.

Mặc dù, những dẫn chứng trên đây có thể chưa hoàn toàn thuyết phục, nhưng thực tế cho thấy những đối tượng buôn bán trái phép đang lợi dụng Việt Nam như một “cửa sau” để vận chuyển và buôn lậu tê tê từ các nước khác sang Trung Quốc.

Cần áp dụng những biện pháp nghiêm khắc

ENV kiến nghị các cơ quan chức năng cấp tỉnh phải có hành động dứt khoát, kiên quyết trong quá trình xử lý các vụ buôn bán trái phép tê tê, đồng thời cũng phản đối việc bán đấu giá lại tang vật tịch thu được trong các vụ buôn bán trái phép. Muốn xoá bỏ tình trạng buôn bán ĐVHD nói chung và tê tê nói riêng ở Việt Nam, chúng ta cần phải áp dụng những biện pháp cưỡng chế tài chính mạnh khiến các đối tượng buôn bán không còn động cơ để hoạt động. Hình thức xử phạt nặng và việc không bán lại tang vật tịch thu được (cả đối tượng buôn bán và các doanh nghiệp đều không thu lợi từ các vụ buôn

Số tê tê có nguồn gốc từ Malaysia bị tịch thu tại tỉnh Ninh Bình trong thời gian gần đây.

Ảnh: Leanne Clark

bán thương mại) sẽ góp phần hạn chế và ngăn chặn các đối tượng buôn bán vận chuyển tê tê trái phép qua Việt Nam.

Hiện nay, các cơ quan chức năng vẫn chưa đưa ra một giải pháp cụ thể nào trong việc xử lý tê tê tịch thu được, tuy nhiên, trong khi chờ đợi giải pháp tối ưu, ENV khuyến cáo rằng nên chuyển giao tê tê cho Trung tâm Cứu hộ Sóc Sơn (ở miền Bắc) hoặc Trung tâm Cứu hộ Củ Chi (ở miền Nam).

Ngoài ra, các cơ quan chức năng có thể liên hệ Chương trình Bảo tồn Tê tê Châu Á của Vườn Quốc gia Cúc Phương để được tư vấn về việc xử lý số động vật tịch thu được. Chương trình Bảo tồn Tê tê của VQG Cúc Phương hiện đang cứu hộ một số cá thể tê tê tịch thu được từ các vụ buôn bán trái phép, đồng thời tiến hành nghiên cứu về chế độ ăn uống và vấn đề quản lý tê tê nuôi nhốt nhằm đưa ra một chiến lược bảo vệ lâu dài đối với loài này. Để biết thêm thông tin, xin liên hệ:

Nguyễn Văn Thái
Chương trình Bảo tồn tê tê châu Á
Điện thoại: 030-848-053
Thư điện tử: asianpangolins@gmail.com

Thông tin về tê tê

Người ta thường sử dụng tê tê để chế biến thành các món ăn tại các nhà hàng đặc sản thú rừng ở Việt Nam và Trung Quốc. Ngoài ra, vẩy tê tê còn được sử dụng làm thuốc. Theo thông tin từ các cơ quan bảo vệ ĐVHĐ, mức giá trị trường tháng 12 năm 2006 đối với tê tê còn sống là 500.000 đồng/ kg, tê tê chết là 100.000 đồng/ kg.

Việt Nam có hai loài tê tê là tê tê vàng và tê tê Java. Tê tê vàng (*Manis pentadactyla*) phân bố tại các tỉnh miền Bắc Việt Nam, tê tê Java (*Manis javanica*) sinh sống chủ yếu ở miền Nam. Có thể dễ dàng phân biệt hai loài tê tê này với nhau bởi đuôi của tê tê Java dài hơn rất nhiều so với tê tê vàng.

Theo Nghị định 32/2006/NĐ-CP, tê tê được bảo vệ trong nhóm 2B, nhóm hạn chế khai thác và sử dụng vì mục đích thương mại. Ngoài ra, cả hai loài này đều có tên trong Phụ lục II của Công ước CITES, công ước về buôn bán quốc tế các loài động thực vật hoang dã nguy cấp.

Tê tê bị ngâm rượu tại một nhà hàng ở tỉnh Hà Tây

Ảnh: Kathy Rutenberg

Hồ sơ về tình hình săn bắt, vận chuyển và buôn bán ĐVHD trái phép – Tháng 12 năm 2006

Thông tin về các vụ tịch thu ĐVHD do vận chuyển, buôn bán trái phép

- Công an Quận 12, Tp. Hồ Chí Minh tịch thu xác một con báo lửa và hai con mèo rừng, năm chân gấu, 3.5 kg mật trăn, 22 dạ dày nhím và một số bộ phận khác từ một nhà dân. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 365).
- Chi cục Kiểm lâm tỉnh Ninh Bình tịch thu 63 con tê tê với tổng trọng lượng lên tới 235,4 kg. Tuy nhiên, chỉ 5 trong số này được chuyển giao cho Chương trình Bảo tồn Tê tê châu Á - Vườn Quốc gia Cúc Phương. Số tê tê còn lại được bán đấu giá theo quyết định của Ủy ban Nhân dân tỉnh. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 369)
- Tại Thanh Hoá, Phòng Cảnh sát Giao thông Công an tỉnh tịch thu 34 con khỉ đuôi dài đang được vận chuyển trên một chiếc ô tô. Theo thông tin điều tra, số khỉ trên được vận chuyển từ miền Trung ra Hà Nội để tiêu thụ. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 379)
- Chi cục Kiểm lâm Tp.Đà Nẵng đã tịch thu 6 con khỉ và 12 con nhím vận chuyển trái phép trên một xe khách xuất phát từ Quảng Nam. Đối tượng của vụ vận chuyển trái phép này đã bị xử phạt hành chính 13 triệu đồng. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 383).
- Tại Quảng Ninh, đối tượng tham gia vào vụ buôn bán, vận chuyển trái phép rùa và rắn tịch thu được trong tháng 5 năm 2006 bị xử phạt 21 triệu đồng. Cơ quan chức năng cũng tịch thu và sung công phương tiện vận chuyển lô hàng nói trên. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 225)
- Cũng tại Quảng Ninh, ba đối tượng liên quan đến vụ buôn bán trái phép 147 kg khỉ đuôi dài do Chi cục Kiểm lâm tỉnh tịch thu vào tháng 3/2006 bị xử phạt 9 tháng, 12 tháng và 15 tháng tù treo. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 186).
- Tháng 12 năm 2005, Hạt Phúc kiểm lâm sản số 1 Đắc Lắc tịch thu được 333,3 kg ĐVHD gồm rùa, rắn và kỳ đà. Bốn đối tượng chính tham gia vào vụ buôn bán trái phép bị xử phạt từ 10 đến 12 tháng tù giam; hai đối tượng còn lại bị xử phạt từ 8 đến 10 tháng tù treo. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 142).
- Tại Đồng Nai, một trong ba con hổ tịch thu được vào tháng 8 năm 2006 từ một trang trại trên địa bàn huyện Long Thành được chuyển giao cho Trung tâm Cứu hộ Sóc Sơn (Hà Nội). Hai con hổ còn lại (đã chết) đang được tạm giữ tại Chi cục Kiểm lâm tỉnh Đồng Nai chờ xử lý. (Thông tin được lưu trong hồ sơ số 292).

Hút mật khi gấu đã được gây mê tại một trại gấu ở ngoại thành Hà Nội.

Sự tham gia tích cực của công chúng

- Nhờ thông tin do một người dân cung cấp đến đường dây nóng bảo vệ ĐVHD của Trung tâm Giáo dục Thiên nhiên, Chi cục Kiểm lâm Tp. Hồ Chí Minh đã tịch thu được một con cây vòi mốc từ một nhà hàng. Chủ nhà hàng bị xử phạt hành chính 200.000 đồng về hành vi tàng trữ trái phép ĐVHD. *(Thông tin được lưu trong hồ sơ số 367).*
- Một nhà hàng tại Hà Nội đã tự nguyện tháo dỡ biển quảng cáo đặc sản thú rừng sau khi một cán bộ Chương trình Bảo vệ ĐVHD phát hiện và yêu cầu dỡ bỏ. *(Thông tin được lưu trong hồ sơ số 361).*
- Tại Nghệ An, cán bộ Hạt Kiểm lâm huyện Kỳ Sơn đến kiểm tra một số nhà dân có treo biển quảng cáo bán mật gấu và cao khi sau khi nhận được thông tin phản ánh trên báo chí. Theo kết quả điều tra của Hạt kiểm lâm, mật gấu và cao khi đang được bày bán là hàng giả. Cán bộ Kiểm lâm đã tịch thu số mật gấu giả nói trên và yêu cầu chủ nhà tháo dỡ biển quảng cáo. *(Thông tin được lưu trong hồ sơ số 368).*
- Hai hộ gia đình trên địa bàn tỉnh Bình Định đã tự nguyện chuyển giao cho Chi cục Kiểm lâm địa phương hai cá thể voọc chà vá chân xám. Số voọc này đã được bàn giao cho Trung tâm Cứu hộ Linh trưởng - Vườn Quốc gia Cúc Phương để cứu hộ *(Thông tin được lưu trong hồ sơ số 366 và 378).*
- Tại Lào Cai, Hạt Kiểm lâm Sa Pa đã kiểm tra và tháo dỡ biển quảng cáo bán cao hổ và cao gấu tại một cửa hàng lưu niệm ở Khu du lịch Hàm Rồng sau khi nhận được thông tin từ một khách du lịch nước ngoài phản ánh qua đường dây nóng của Trung tâm Giáo dục Thiên nhiên. Chủ cửa hàng bị xử phạt hành chính 200.000 đồng. *(Thông tin được lưu trong hồ sơ số 358).*

Vượn ở Cần Thơ cần được cứu hộ

Một cá thể vượn bị trưng bày tại khu du lịch sinh thái ở Cần Thơ cần được cứu hộ.

Trong khi đợi các cơ quan chức năng tỉnh Cần Thơ phân công trách nhiệm xử lý vi phạm, một cá thể vượn vẫn đang được nuôi giữ, trưng bày tại Khu du lịch Phù Sa Eco gần thành phố Cần Thơ. Cần Thơ là địa bàn không có chi cục Kiểm lâm, vì vậy, Sở Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn (DARD) là cơ quan chức năng có trách nhiệm thi hành Luật Bảo vệ ĐVHD. Tuy nhiên, DARD cho biết họ đang đợi Ủy ban Nhân dân tỉnh đưa ra hình thức xử lý chính thức. Trong thời gian này, cá thể vượn vẫn được nuôi giữ trái phép tại khu du lịch. Ở Việt Nam, vượn là loài ĐVHD

được bảo vệ trong Nghị định 32, thuộc nhóm 1B (những loài nghiêm cấm không được phép sở hữu, buôn bán, vận chuyển nếu không có giấy phép của Chính phủ)

Thống kê số liệu

Kể từ 01/01/2005 đến nay, Chương trình Bảo vệ ĐVHD của ENV đã ghi nhận và lưu trữ thông tin về 382 vụ săn bắt, vận chuyển và buôn bán ĐVHD trái phép trên cả nước. Số liệu cụ thể như sau:

Thời gian	Số vụ buôn bán, vận chuyển trái phép do cơ quan chức năng tịch thu được	Số vụ bày bán trái phép ĐVHD tại chợ, nhà hàng và các cơ sở kinh doanh	Số vụ quảng cáo ĐVHD	Số vụ trưng bày, nuôi nhốt trái phép ĐVHD	Các vụ khác	Tổng *
Tháng 12 năm 2006	5	13	1	3	2	24
Năm 2006	70	77	10	53	25	235
Tổng cộng năm 2005 và 2006	111	113	16	83	56	382

* Ghi chú: Số liệu này chỉ thể hiện một phần nhỏ trong số các vụ săn bắt, buôn bán ĐVHD đang diễn ra ở Việt Nam, và dựa trên những thông tin ENV nhận được.

Chương trình bảo vệ ĐVHD của ENV

Được thành lập vào tháng 1 năm 2005, chương trình bảo vệ ĐVHD của ENV đã thiết lập và quản lý đường dây nóng tiếp nhận thông tin về nạn buôn bán ĐVHD trên cả nước. Với số điện thoại miễn phí 1800 1522, đường dây nóng khuyến khích mọi người dân thông tin về các hành vi vi phạm pháp luật bảo vệ ĐVHD. Các thông tin này sau đó được ENV chuyển đến các cơ quan chức năng, điều tra thông tin liên quan đến việc xử lý tang vật và đối tượng vi phạm. ENV cũng cập nhật kết quả xử lý của vụ việc đến những người cung cấp thông tin. Báo cáo về các vụ việc được lưu trữ trong cơ sở dữ liệu bảo vệ ĐVHD của ENV.

Mục đích của chương trình Bảo vệ ĐVHD:

- Khuyến khích sự tham gia và ủng hộ của công chúng trong nỗ lực đấu tranh chống lại nạn săn bắt, vận chuyển và buôn bán ĐVHD trái phép.
- Hỗ trợ các cơ quan chức năng trong việc thực thi pháp luật, xử lý các vụ việc.
- Thực hiện việc lưu trữ thông tin và xác định các nhân tố dẫn đến hành vi buôn bán trái phép.

Chương trình Bảo vệ ĐVHD của ENV được tài trợ bởi tổ chức Humane Society International (HSI) và Conservation International (CI)

Mua động vật hoang dã KHÔNG phải là giải pháp bảo tồn!

Đừng mua ĐVHD để bảo vệ chúng. Số tiền bạn dùng để mua ĐVHD sẽ rơi vào tay những kẻ buôn bán, săn bắt ĐVHD trái phép và những kẻ hưởng lợi từ những vụ buôn bán này. Có thể bạn bỏ tiền ra nhằm mục đích cứu thoát cho một cá thể ĐVHD nhưng vô tình lại khuyến khích những kẻ vi phạm tiếp tục buôn bán, săn bắt trái phép nhiều loài ĐVHD khác để đáp ứng nhu cầu của thị trường.

Cách duy nhất để cứu thoát một ĐVHD đang bị buôn bán trên thị trường là thông báo về các vụ buôn bán đó cho kiểm lâm, công an nơi gần nhất hoặc đường dây nóng 1800-1522 của ENV để các cơ quan có thẩm quyền tịch thu cá thể đó, như vậy đối tượng vi phạm sẽ không thể thu lợi (hoặc thậm chí sẽ bị tổn thất) từ vụ buôn bán trái phép. Điều đó khiến cho việc kinh doanh, buôn bán ĐVHD trở thành một hoạt động không lợi nhuận.

Nếu có thông tin về các vụ buôn bán, săn bắt, vận chuyển, tàng trữ trái phép ĐVHD, hãy thông báo đến các cơ quan Kiểm lâm địa phương hoặc Chương trình Bảo vệ ĐVHD của Trung tâm Giáo dục Thiên nhiên. Chúng tôi sẽ cố gắng hết sức phối hợp với các cơ quan chức năng có liên quan để tịch thu ĐVHD.

Hãy tham gia vào chương trình bảo vệ ĐVHD và góp phần chấm dứt tình trạng buôn bán trái phép ĐVHD.

Hoan nghênh ý kiến đóng góp và những thắc mắc của các bạn

Nếu bạn có thắc mắc liên quan đến các vấn đề buôn bán ĐVHD và muốn được các chuyên gia giải đáp, hãy gửi thư đến hotline@fpt.vn, chúng tôi sẽ cố gắng hết sức để tìm ra câu trả lời. Câu hỏi của bạn sẽ có thể được chọn đưa vào mục Tiếng nói cộng đồng trong chương trình Bảo vệ ĐVHD hàng tháng của chúng tôi phát trên Đài Tiếng nói Việt Nam.

Thông tin chi tiết, xin liên hệ:

Chương trình Bảo vệ Động vật hoang dã
Trung tâm Giáo dục Thiên nhiên (ENV)
Số 2/C5, Tập thể Đại học Ngoại Thương
Phố Chùa Láng, Đống Đa, Hà Nội
ĐT: 04. 7755790
Fax: 04.7753685
Thư điện tử: hotline@fpt.vn
Website: www.envietnam.org

ĐƯỜNG DÂY NÓNG BẢO VỆ ĐỘNG VẬT HOANG DÃ

*Nếu bạn phát hiện thấy ĐVHD đang bị buôn bán hoặc tàng trữ,
hãy báo cho Kiểm lâm địa phương hoặc liên lạc tới đường dây nóng của ENV:*

1800 1522 Email:hotline@fpt.vn

Góp sức bảo vệ ĐVHD ở Việt Nam chỉ bằng một cuộc gọi